

ФІЛОСОФІЯ Г. С. СКОВОРОДИ ЯК ОРІЄНТИР СЬОГОДЕННЯ

Чегринець С. В.

Науковий керівник – ст. викл. Сергієва А. В.

Харківський національний університет радіоелектроніки

61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14-98)

Згідно до даної теми ми проаналізуємо духовний досвід найцікавішої постаті в історії українського духу, Григорія Сковороду, в контексті проблем людини й усього людства ХХІ століття

Ключові слова: філософія, гуманізм, пізнання, духовність, щастя, буття людини, єство, віра

«Пізнай самого себе і пізнаєш світ», – промовляє крізь віки володар духовних скарбів.

У розгортанні подій розквіту філософського та соціологічного погляду Григорій Сковорода проявив себе як новатор, який з іншого боку уgliedів та зробив спробу розкрити єство людини, справедливого народу, де праця виконується за спорідненістю, за покликанням і тим самим робить людину щасливою, успіх цього блага передбачає засади блага суцільного – суспільного, бо щасливим є той, хто «відвідав на смак справжнє життя».

Надбання поета, відверта «філософія серця», принципи гуманізму наштовхують на роздуми й сьогодні, тому що питання проблем людини та її добробуту – завжди ключові в суспільстві, на якій би стадії свого розвитку та процвітання воно не перебувало.

Положення «Пізнай себе» з'являється не перший раз та складає панівну частину моралі в багатьох творах поета. Пізнати себе й Бога людина може лише через серце. Григорій Сковорода висловлювався про людину як про найвище і найпрекрасніше Боже створіння, вона мусить пізнати себе, це і буде для неї щастя. Саме до теми пізнання ми відносимо дану цитату творця – «Майбутнім ми маримо, а сучасним гордуємо: ми прагнемо до того, чого немає, і нехтуємо тим, що є, так ніби минуле зможе вернутись назад, або напевно мусить здійснитися сподіване». Він вважав, що особа обирає найкращі для себе та найголовніші аспекти, коли впевнено ступає по шляху доброго глузду та розсудливості.

Новим щаблем розвитку літератури у поета проявляється те, що Сковорода не попросту висловлює ідею необхідності розуміння природи, буття людини, до того ж акцентує увагу на натурі людської душі враховуючи фактори її особистості – віри, надії, любові. Окрім цього, філософ не має мети зупинятися у своїх спостереженнях, він аналізує фактори віри та кохання,

зображуючи їх не тільки як підвалини душі індивіда, а до того ж як природну ознаку свідомості і духовного світу людини, а підставою для цього являється, як Скворода припускає, в першу чергу природні поривання, бажання людини.

Для досягнення і особистого щастя людини, і суспільного блага Скворода радив: не варто зазіхати на посаду, протилежну твоїй власній природі, не варто вчитися того, до чого не народжений. Віднайти своє призначення – одне з найважливіших завдань самопізнання та розкриття волі Божої, яка перебуває в людині. Але не розв'язавши це завдання долі не може бути для людини і мови про щастя.

У своїх філософських писаннях Г. Скворода, до речі, виступав яскравим прикладом проповідника ідеї національності. Він намагався поєднати одночасно розум і віру: розум повинен прагнути знайти істину, яка дана людині Богом, але разом із розумом вагоме місце посідає і віра.

Значення філософського спадку проявляється перш за все в тому, що на нього можна опиратися в наш дійсно складний час, обрати його як орієнтир сьогодення. Бо людина наврочує на себе загрози та ризики наслідками лише своєї власної праці, бо при побудові численних храмів залишається все більша й більша тенденція зростання злочинності, бо тяжка праця людини втратила цікавість і привабу, а життя стало безглуздом та незахищеним.

У вченнях мандрівного філософа найсильнішим і найяскравішим для сьогодення є теза про щастя особи в цілому. У Сквороди поняття щастя та блага має глибше коріння і сенс його він пов'язує зі способом життя.

Своїм твердженням і трактуванням терміну щастя він ніби захищає людське «єство» від примітивної задачі використання та вигоди. Сам по собі він зробив вибір такого способу життя, який за його власними словами посприяв йому не лише «жити ліпше», а й «бути краще». Бажання «бути краще» Скворода пов'язував з розумінням совісті: «ліпше годину чесно жити, ніж споганити цілий день».

Український Сократ, напрацювання якого про кохання, волю та життя зберігає актуальність крізь сторіччя після смерті поета, що ще раз підтверджує той факт, що надбання Г. Сквороди залишаються актуальними й сьогодні. Його називають Сократом, мандрівним філософом, Езопом, проповідником філософії любові та свободи, тому що розроблена ним концепція життєвої мудрості вражає людей навіть у 21 столітті.

Література

1. Бондар С. В. Щирість – чільний принцип життя і філософії Г. С. Сквороди // Скворода Григорій: дослідження, матеріали: Наук. думка, 1992. – С. 33–43.
2. Бондарчук Л. Григорій Скворода як символ мудрості української землі / – 2004. – № 10. – С. 7–9.
3. Кирей Р. Скворода прагнув українцям щастя /– 2016. – 12 квіт. (№ 69). – С. 5.